

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Geografie
1.3 Departamentul	Geografie Regională și Planificare Teritorială
1.4 Domeniul de studii	Geografie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/Calificarea	Planificare și Dezvoltare Regională

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SISTEME REGIONALE						
2.2 Titularul activităților de curs	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.3 Titularul activităților de seminar	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					10
Examinări					3
Alte activități ...					-
3.7 Total ore studiu individual	108				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul total de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Cunoștințele însușite prin aprofundarea conținuturilor predate în cadrul disciplinelor <i>Organizarea spațiului geografic, Geografia regională a României și Amenajare regională și dezvoltare locală</i>, facilitează înțelegerea și accesibilitatea temelor propuse, iar în subsidiar, cursanții își vor consolida baza conceptuală operațională prin activarea și valorificarea fondului informațional preexistent.
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Continuitatea valorificării aplicative a cunoștințelor dobândite permite o parcurgere graduală a capitolelor, în strânsă relație cu tematica disciplinelor anterior studiate.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector și software adecvat – GIS (ArcMap 10.1).
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală echipată cu calculatoare, conexiune la Internet, videoproiector și programe de cartografiere digitală (ArcMap10.1, Global Mapper, AutoCAD).

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1 Inițierea în analiza și interpretarea sistemică a componentelor teritoriale pe nivele de integrare holonică (<i>local, zonal, regional, național, transfrontalier</i>), în contextul conturării sistemelor regionale funcționale. • C2 Cunoașterea metodelor de lucru folosite în analiza statistică și analiza regională, inclusiv a tehnicilor bazate pe folosirea calculatorului (baze de date relaționate). • C3 Dezvoltarea capacității de a utiliza cunoștințele acumulate în situații noi, nepredictibile și complexe. • C4 Identificarea relațiilor și analiza complexelor teritoriale în contextul unei dezvoltări regionale funcționale. • C5 Aprofundarea aspectelor teoretice și metodologice fundamentale și de specialitate ale științei regionale (<i>principii, metode, mijloace, indicatori, date și informații</i>) în scopul inventarierii, ierarhizării și diferențierii fenomenelor geografice după criterii regionale.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Fundamentarea unei baze de cercetare geografică operațională interdisciplinară și aplicarea metodelor și tehnicilor de analiză integrată a componentelor structurate în ansambluri regionale. • CT2 Însușirea principiilor moderne de analiză regională privind studiile corelate folosite în investigațiile regionale, în concordanță cu scopul urmărit și eficiența aplicativă. • CT3 Dezvoltarea capacităților de generalizare a deprinderilor și priceperilor de a face corelații între cunoștințe studiate în anii anteriori, în cadrul unei viziuni unificatoare. • CT4 Desfășurarea eficientă a activităților organizate în echipe multidisciplinare, atitudine etică față de grup și acceptarea diversității de opinie.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cursanții vor fi capabili să efectueze <i>analize regionale</i>, într-un cadru de organizare sistemică a componentelor teritoriale, să cunoască metodologia întocmirii documentațiilor de amenajare și planificare spațială, sub atributul sustenabilității și durabilității regionale, precum și să realizeze activități operaționale, nuanțate tipologic pe <i>axa amenajare regională - dezvoltare locală</i>, în viziunea coeziunii teritoriale.
7.2 Obiectele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Deprinderea studenților cu analiza și interpretarea relațiilor teritoriale în contextul unei dezvoltări regionale funcționale. • Identificarea factorilor perturbatori ai echilibrului teritorial (rural/urban). • Inventarierea complexă a sistemelor teritoriale din zonele montane și ariile de contact ale acestora cu spațiile joase limitrofe în vederea realizării <i>diagnozelor teritoriale</i> și a fundamentării politicilor de amenajare a teritoriului. • Aplicarea noțiunilor însușite, identificarea și elaborarea soluțiilor eficiente pentru <i>înlăturarea/diminuarea disfuncțiilor</i> și formarea unui <i>comportament critic constructiv</i> în raport cu parametri calitativi ai sistemelor regionale. • Analiza corelativă a variației și dinamicii componentelor și proceselor teritoriale folosind tehnici GIS.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni și concepte de bază 1.1. Sistem teritorial/sisteme regionale 1.2. Structuri spațiale emergente 1.3. Spații polarizatoare și subsistemele polarizate	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea combinată cu metode activ-participative • analiza comparativă 	2 ore

1.4. Axe de gravitație regională 1.5. Arii profund dezavantajate		
2. Sistemele regionale - aspecte conceptuale 2.1. Conexiunea dintre abordarea sistemică și abordarea regională 2.2. Structura sistemului teritorial 2.3. Sistemul teritorial regional	<ul style="list-style-type: none"> metode didactice activ-participative prelegere orală cu secțiuni interactive 	2 ore
3. Caracteristicile sistemelor teritoriale 3.1. Complexitatea sistemelor regionale 3.2. Particularitățile sistemelor regionale 3.3. Integrarea componentelor sistemelor regionale 3.4. Coerența și sinergia aplicate la sistemul teritorial	<ul style="list-style-type: none"> expunerea combinată cu metode activ-participative modelarea exemplificarea 	2 ore
4. Rolul elementelor structurii în dinamica sistemelor teritoriale 4.1. Individualizarea spațială a sistemelor teritoriale 4.2. Dinamica sistemelor teritoriale și nanostructurile spațiale	<ul style="list-style-type: none"> conversația euristică problematizarea prelegere orală cu secțiuni interactive 	2 ore
5. Analiza sistemelor regionale 5.1. Principii cu aplicabilitate în analiza sistemelor teritoriale 5.2. Investigații multiscalare cu spectru corelativ flexibil geospațial 5.3. Sistemul teritorial integral 5.4. Prognoza modului de organizare a sistemelor teritoriale. <i>Studiu de caz:</i> Forme ale multiplicării relațiilor de cooperare și de competiție	<ul style="list-style-type: none"> observarea sistematică și independentă instruirea programată metode didactice activ-participative (studii de caz, discuții interactive, investigații în comun) 	4 ore
6. Riscul în sistemele regionale 6.1. Aspecte conceptuale 6.2. Principalii indicatori ai vulnerabilității umane față de dezastre 6.3. Evoluția neliniară a sistemelor regionale 6.4. Analiza hazardelor și riscurilor regionale 6.5. Difuzia spațială a riscurilor <i>Studiu de caz:</i> Stări critice, dezechilibre și disfuncții regionale în sistemul urban	<ul style="list-style-type: none"> expunerea interactivă lucrul în grup organizat observarea sistematică și independentă documentarea pe web 	4 ore
7. Organizarea sistemelor regionale și dezvoltarea actuală 7.1. Principii de acțiune în organizarea sistemelor regionale 7.2. Dimensiunile regionale ale conceptului de dezvoltare durabilă <i>Studiu de caz:</i> Optimizarea funcționalității sistemelor regionale din ariile depresionare	<ul style="list-style-type: none"> prelegere orală cu secțiuni interactive proiectarea dezbateră expunerea combinată cu metode activ-participative 	2 ore
8. Direcții de dezvoltare strategică și acțiuni de reconversie teritorială 8.1. Abordarea integrată a problemelor teritoriale în dimensiunea lor regională 8.2. Formularea strategiilor regionale 8.3. Etapele elaborării strategiei regionale	<ul style="list-style-type: none"> metode didactice activ-participative (studii de caz, discuții interactive, investigații în comun) 	4 ore

8.4. Principiile planificării strategice 8.5. Strategiile de planificare regională		
9. Dezvoltarea microteritorială - factor de echilibru regional 9.1. Microregiunea - definire și tipologie 9.2. Obiectivele planificării microregionale 9.3. Analiza microregiunilor complexe și specifice de dezvoltare <i>Studiu de caz:</i> Microregiunea Vălișoara-Râmetea, Microregiunea Hârtibaciu, Microregiunea Văii superioare a Prahovei	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea interactivă • documentarea pe web • observarea sistematică și independentă 	4 ore
10. Ariile profund dezavantajate și mediul regional de inserție 10.1. Aspecte conceptuale 10.2. Analiza ariilor profund dezavantajate și identificarea măsurilor de reabilitare 10.3. Delimitarea spațială a ariilor profund dezavantajate 10.4. Identificarea și analiza disparităților teritoriale	<ul style="list-style-type: none"> • folosirea aplicațiilor soft specializate • dezbateră • metode didactice activ-participative • analiza comparativă 	2 ore
Bibliografie <ol style="list-style-type: none"> 1. Adumitrăcesei, I. (1997), <i>Echilibrul dezvoltării teritoriale</i>, Editura Junimea, Iași. 2. Benedek, J. (2004), <i>Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională</i>, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca. 3. Botez, M., Celac, Mariana (1980), <i>Sistemele spațiului amenajat</i>, Editura Științifică și Enciclopedică, București. 4. Braghină C., (2006), <i>Hipotrofia și hipertrofia așezărilor umane</i>, Editura Universitară, București, 155 p. 5. Căndea, Melinda, Cimpoeu, Irina, Bran, Florina (2006), <i>Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului geografic</i>, Editura Universitară, București. 6. Davidson, F., Lindfield, M., Pennink, C. (2000), <i>Strategic Planning</i>, IHS Rotterdam. 7. Dubois, C. G. (1991), <i>L'identité regionale</i>, Editura CNRS, Paris. 8. Ianoș I., (2004), <i>Dinamica urbană (Aplicații la orașul și sistemul urban românesc)</i>, Edit. Tehnică, București, 213 p. 9. Ianoș, I. (2000), <i>Sisteme teritoriale. O abordare geografică</i>, Editura Tehnică, București. 10. Ianoș, I. (2008a), <i>Respect for Space in Local and Regional Development</i>, Revista Română de Geografie Politică, an X, 2, p.5-14. 11. Ianoș, I. (2008b), <i>Spatial nanostructures. A theoretical introduction</i>, Romanian Journal of Regional Geography, vol.3, nr.2, p.4-16. 12. Nicolis G., Nicolis C., (2009), <i>Foundations of Complex Systems</i>, European Review, 17 (2), p.237-248. 13. Pascariu G., (2011), <i>Structura și dinamica sistemelor de așezări umane și procesul de planificare teritorială</i>, Editura Universitară „Ion Mincu”, București. 14. Pike A., Dawley S., Tomoney J., (2010), <i>Resilience, adaptation and adaptability</i>. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, 3 (1), p. 59-70. 15. Săgeată R., (2006), <i>Deciziile politico-administrative și organizarea teritoriului. Studiu geografic cu aplicare în teritoriul României</i>, Editura Top Form, București. 16. Schmidt-Kallert E., (2005), <i>A Short Introduction to Micro-regional Planning</i>, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Sub-regional Office for Central and Eastern Europe, Budapest. 17. Shaw D., (2000), <i>Regional planning and development in Europe</i>, Ashgate, Aldershot. 		

18. Simmie J., Martin R., (2010), *The economic resilience of regions: towards an evolutionary approach*. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, 3, p.27-43.
19. Vincze Maria, (2000), *Dezvoltarea regională și rurală. Idei și practici*. Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
20. Voineagu V., Voineagu Mariana., Furtună F., Ștefănescu C., (2002), *Analiza factorială a fenomenelor în profil regional*, Editura Aramis Print, București.
21. Walker B., et al. (2006), *Exploring resilience in social-ecological systems: comparative studies and theory development*. Collingwood: CSIRO Publishing.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Mecanismele funcționale ale unui sistem regional	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • explicația • observarea independentă 	2 ore
2. Dezvoltare prin convergență și competitivitate regională <i>Studii de caz:</i> Valorificarea eco-energiilor primare în sistemele teritoriale infraregionale - depresiuni și culoare de vale	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea • investigația în comun • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) 	2 ore
3. Corelarea integrativă a entităților regionale la nivel macro și microscalar <i>Studii de caz:</i> Euroregiunea Bihor-Hajdu'-Bihar/ Microregiunea Tășnad	<ul style="list-style-type: none"> • experimentul cu caracter de cercetare • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) • lucrul în grup organizat 	2 ore
4. Evaluarea potențialului de dezvoltare al unei regiuni <i>Studiu de caz:</i> Analiza microregiunilor turistice Munții Gutâiului, Valea superioară a Prahovei, Asociația microregională Râmeț-Ponor-Întregalde	<ul style="list-style-type: none"> • prezentări de proiecte: dezbateri/ analize tematice • experimentul cu caracter aplicativ 	2 ore
5. Percepția relațională și organizarea sistemică a componentelor teritoriale <i>Sesiune de referate:</i> Analiza comparativă a sistemelor regionale din România. Mediile regionale de inserție <i>Prezentarea proiectului tematic</i>	<ul style="list-style-type: none"> • activități practice pe grupe • prezentări de proiecte: dezbateri/ analize tematice 	6 ore
Bibliografie		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cocean, P. (coord.), 2010, <i>Mărginimea Sibiului. Planificare și amenajare teritorială</i>, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca. 2. Cocean, P. (coord.), 2007, <i>Amenajarea teritoriilor periurbane. Studiu de caz: zona periurbană Bistrița</i>, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca. 3. Cocean, P. (coord.), 2004, <i>Plan de Amenajare a Teritoriului Regiunii de Nord-Vest</i>, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca. 4. Constantin, Daniela Luminița (1998), <i>Elemente de analiză și previziune regională și urbană</i>, Editura Oscar Print, București. 5. Gârbovean, A. (2006), <i>Strategii și modele de dezvoltare regională pentru zona Munților Apuseni</i>, Editura Aeternitas, Alba Iulia. 6. Gligor, V., Bilașco, Ș., Filip, S., David N.A., (2010), <i>Potențialul morfologic al Microregiunii Tășnad</i>, Geographia Napocensis, anul IV, nr. 2, Academia Româna, Filiala Cluj, Cluj-Napoca. 		

7. *** Revista Territoires 2020 – DATAR – colecție 2002 – 2004 (www.datar.gouv.fr);
8. *** (2006), *Leader Preparation Technical Assistance Project (World Bank Loan)*. Terms of Reference, Ministry of Agriculture of the Slovak Republic (MOA), www.mpsr.sk/slovak/dok/leadersk2_2006_tor.pdf.
9. ***(2006), *România. Planul Național Strategic de Dezvoltare Rurală 2014-2020*, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, București.
10. *** *The roots of spatial development and planning in Hungary*, www.pict.hu/documents/docs/planning_in_hungary.pdf
11. *** Legea nr. 350/2001, *privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, M. Of., Partea I, nr. 373.
12. *** Legea nr. 351/2001, *privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități*, M.Of. nr. 408.
13. *** Legea nr. 286/2006, *pentru modificarea și completarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001*, M.Of. nr. 621.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate.
- Din analiza opiniilor formulate de angajatori privind atributele preferențiale ale formației de specialiști a rezultat un grad ridicat de apreciere a profesionalismului acestora, ceea confirmă faptul că structura și conținutul curriculei educaționale construite pentru acest program de studii sunt corecte, cuprinzătoare și eficiente.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • verificarea gradului de sistematizare și utilizare a noțiunilor însușite • coerența logică și forța argumentativă • gradul de asimilare a terminologiei de specialitate 	Evaluare scrisă (finală) în sesiunea de examene/ Evaluare formativă interactivă (pe parcurs): <ul style="list-style-type: none"> - testare sumativă - conversația de evaluare 	60%
10.5 Seminar/ laborator	<ul style="list-style-type: none"> • capacitatea de aplicare în practică • capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate • evidențierea rezultatelor proprii obținute 	Elaborare/realizare proiect de semestru Prezentare/susținere proiect de semestru	20% 20%
10.6 Standard minim de performanță <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea conceptelor teoretice și metodologice fundamentale care stau la baza evaluării potențialului structurilor regionale, sub aspectul amenajării funcționale, bazată pe implementarea strategiilor de dezvoltare capabile să integreze spațiul fizic și mediul socio-economic în sisteme regionale stabile, de <i>tip polifuncțional</i>, care să asigure o stare dinamică echilibrată pe termen lung. 			

- Capabilitatea de a realiza analize de profil aplicând metodologii predefinite axate pe aprofundarea unor studii de caz prezentate în tematicile aferente cursurilor.

Data completării,
20 aprilie 2021

Semnătura titularului de curs,
Şef lucr.dr. Gligor Viorel

Semnătura titularului de seminar,
Şef lucr.dr. Gligor Viorel

Data avizării în departament,

Semnătura directorului de departament,
Conf.dr. Vescan Iuliu